

STRATEGIJA ZA NEPROLIFERACIJU ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTENJE ZA PERIOD 2016-2020

1. UVOD

Nacionalna strategija za neproliferciju oružja za masovno uništenje (u daljem tekstu Strategija) utvrđuje opšti okvir i smjernice djelovanja Crne Gore u dijelu prevencije i suzbijanja širenja oružja za masovno uništenje. Strategija definiše smjernice za koordinaciju aktivnosti na nacionalnom nivou (organi državne uprave, civilni sektor, industrija i dr.) i za ostvarivanje saradnje sa drugim državama i međunarodnim organizacijama i tijelima radi uspješnog i sveobuhvatnog suočavanja sa ovim složenim međunarodnim fenomenom. Strategija takođe služi kao platforma za pripremu sveobuhvatnog nacionalnog odgovora na hemijske, biološke, radiološke i nuklearne prijetnje.

Strategija je izrađena pod vodećom ulogom Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, u bliskoj saradnji sa Ministarstvom odbrane i Ministarstvom unutrašnjih poslova kao i uz doprinos drugih ministarstava i nacionalnih institucija koji učestvuju u radu Koordinacionog tijela za implementaciju Akcionog plana za rezoluciju Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1540. Državni organi koji će biti uključeni u implementaciju Strategije: Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo pravde, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo finansija, Uprava carina, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo nauke, Ministarstvo prosvjete, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Agencija za zaštitu životne sredine, Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Uprava za inspekcijske poslove su dali saglasnost na tekst Strategije, čime su prihvatili obavezu da sudjeluju u implementaciji iste.

Pod pojmom „oružja za masovno uništenje“ (u daljem tekstu OMU) Crna Gora smatra hemijsko, biološko, nuklearno i radiološko (u daljem tekstu HBRN) oružje i sredstva za njihovo prenošenje, kako je to definisano međunarodnim ugovorima, konvencijama, sporazumima i protokolima.

Pod pojmom „prolifercija oružja za masovno uništenje“ Crna Gora smatra razvoj, nabavku, izradu i upotrebu OMU, robu i tehnologije dvostruke namjene od strane kriminalnih i terorističkih/ekstremističkih grupa, u cilju nanošenja ljudskih žrtava i materijalne štete.

Prolifercija OMU predstavlja ozbiljnu globalnu i prijetnju po nacionalnu bezbjednost i nalaže efikasan i usklađen odgovor kako na nacionalnom, tako i na regionalnom i međunarodnom planu. Zaštita od prijetnje OMU i njegovog širenja obaveza je države u njenoj osnovnoj funkciji osiguravanja uslova za siguran i bezbjedan život za svoje građane, slobodan od nasilja, demokratski, tolerantan i prosperitetan, u kojem se poštuju ustavna načela.

Crna Gora ne posjeduje i ne planira razvoj OMU i nuklearnih postrojenja radi upotrebe nuklearne energije. Crna Gora je snažno posvećena da aktivno sudjeluje i doprinosi temeljnoj implementaciji svih međunarodnih obaveza u domenu proliferacije OMU i to stvaranjem svih pretpostavki za efikasnu kontrolu razvoja, proizvodnje, izvoza, uvoza, tranzita, posredništva kao i prenosa osjetljivih tehnologija, oružja i robe dvostruke i vojne namjene koje mogu biti iskorišćene u proizvodnji OMU i sredstava za njihovu isporuku.

2. POLAZNE OSNOVE STRATEGIJE

Crna Gora pripada balkanskom i mediteranskom podneblju i dio je regiona koji je još uvijek u fazi tranzicije, što mogu biti razlozi za potencijalnu nestabilnost. Pozitivna okolnost je što su zemlje regiona članice ključnih međunarodnih instrumenata za neproliferaciju OMU i shodno preuzetim obavezama ne razvijaju OMU.

S obzirom na položaj Crne Gore, na bezbjednost mogu negativno uticati krize u neposrednom okruženju, ali i u širem području, naročito u području koje obuhvata Bliski istok, Kavkaz, sjevernu Afriku i ukupno Mediteran. Na navedenim prostorima sve je izraženije ispoljavanje transnacionalnih prijetnji i prenošenje kriza prema evropskom kontinentu. Crna Gora se nalazi na potencijalno tranzitnoj ruti gdje se prepliću krijumčarski pravci iz Azije, Afrike i istočne Evrope prema zapadnoj Evropi, zbog čega je dodatno pogođena ovom vrstom ugrožavanja njene bezbjednosti.

Proliferacija OMU i sredstava za njihovu isporuku, kao i pribavljanje istih od strane ne-državnih aktera (naročito terorista) predstavljaju ozbiljnu prijetnju zbog toga što postoji realan rizik od širenja tehnologije i informacija radi sklapanja OMU i sprovođenja akcija sa ubistvima i destrukcijom velikih razmjera. Ovakva dešavanja se odvijaju izvan postojećih kontrolnih režima. Takođe postoji opasnost da terorističke grupe eksploatišu migratorne/izbjegličke rute zarad proliferacije OMU i sprovođenja terorističkih napada. Još jedan povezan izazov se odnosi na režime nacionalne verifikacije i izvozne kontrole u smislu dvostruke prirode materijala, opreme i ekspertize.

Intenziviranje transnacionalnih rizika i prijetnji u regionu i šire, a prije svega međunarodni terorizam i organizovani kriminal mogu negativno uticati na nacionalnu bezbjednost Crne Gore.

Crna Gora kao odgovorna članica Ujedinjenih nacija i Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju posvećena je jačanju regionalnog i međunarodnog mira i bezbjednosti.

Crna Gora ima za cilj da u najskorijem mogućem roku postane punopravna članica NATO i EU i s tim u vezi spremna je da prihvati sva prava i obaveze koje proističu iz članstva, između ostalog da doprinosi zajedničkoj bezbjednosti i suzbijanju proliferacije OMU. Crna Gora je ubjeđena da su bliska saradnja sa partnerima i efikasan multilateralizam, uključujući kontrolu oružja, razoružanje i neproliferaciju, najbolji način za borbu protiv proliferacije OMU. Traženje

političkih solucija za konfliktne situacije je takođe od vitalnog značaja za sprečavanje proliferacije OMU.

3. PRAVNI OKVIR

U cilju ispunjenja međunarodno pravnih obaveza koje proizilaze iz članstva u brojnim međunarodno pravnim instrumentima usmjerenih na suzbijanje oružja za masovno uništenje, Crna Gora je usvojila dva akciona plana koji tretiraju pojedinačne aspekte neproliferacije: Akcioni plan za sprovođenje Rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1540 za period 2014-2018 (u daljem tekstu 1540 Akcioni plan), i Akcioni plan za zaštitu od hemijskih, bioloških, radioaktivnih i nuklearnih (HBRN) prijetnji i rizika za period 2016-2020 (u daljem tekstu HBRN Akcioni plan). Pored pomenuta dva akciona plana, planira se priprema i usvajanje Akcionog plana za implementaciju Strategije, koji će se nadovezati na 1540 Akcioni plan i HBRN Akcioni plan, i kao takav će činiti osnov za implementaciju Strategije. Strategija protiv širenja oružja za masovno uništenje podrazumijeva dalje unapređenje pravnog regulisanja ove oblasti i potvrdu odgovornog i proaktivnog pristupa Crne Gore u naporima međunarodne zajednice da spriječi širenje ove vrste naoružanja.

Crna Gora nastoji da aktivno učestvuje u ostvarivanju međunarodne saradnje u ovoj oblasti, kroz usaglašavanje sa vanjskom i bezbjednosnom politikom Evropske unije, odgovarajućim NATO standardima, i primjenom rezolucija Savjeta bezbjednosti UN. Donošenjem odgovarajućeg zakonskog okvira, stekli su se uslovi za implementaciju međunarodnih restriktivnih mjera koje se uvode po osnovu Glave VII Povelje UN, od strane Evropske unije, OEBS-a i drugih međunarodnih organizacija, sa ciljem pružanja doprinosa međunarodnom miru i bezbjednosti.

Crna Gora je članica najvećeg broja međunarodnih instrumenata iz oblasti neproliferacije oružja za masovno uništenje:

- Ugovor o neširenju nuklearnog oružja (NPT);
- Konvencija o zabrani proizvodnje, skladištenja i upotrebe hemijskog oružja (CWC);
- Konvencija o zabrani proizvodnje, skladištenja i upotrebe biološkog i toksičnog oružja (BWC);
- Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala (CPPNM);
- Konvencija o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih proba (CTBT);
- Ugovor o zabrani eksperimenata sa nuklearnim oružjem u atmosferi, kosmosu i pod vodom;
- Ugovor o zabrani smještanja nuklearnog i drugog oružja za masovno uništavanje na dno mora i okeana i u njihovo podzemlje;
- Sporazum između Crne Gore i Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) o primjeni zaštitnih mjera u vezi sa Ugovorom o neproliferaciji nuklearnog oružja, sa Dodatnim protokolom.

Crna Gora u potpunosti podržava inicijative na polju nuklearne neprolifracije, kao što su Inicijativa protiv širenja oružja za masovno uništenje (PSI) i Globalna inicijativa za borbu protiv nuklearnog terorizma (GICNT). Takođe, članica je Haškog kodeksa ponašanja protiv širenja balističkih projektila (HCOC) i pokrenula je inicijativu za pristupanje Vasenarskom aranžmanu, kao najvažnijem multilateralnom aranžmanu u oblasti kontrole spoljne trgovine i transfera konvencionalnog naoružanja.

Imajući u vidu da je Crna Gora država koja se dosljedno zalaže za sprečavanje širenja nuklearnog naoružanja i konačne eliminacije nuklearnog naoružanja kao konačnog cilja, u skladu sa odredbama NPT ugovora, uspostavljen je adekvatan nacionalni pravni i strateški okvir. Ovakvo opredjeljenje je prepoznato u Strategiji nacionalne bezbjednosti i Strategiji odbrane Crne Gore, dok se postojeći normativni okvir sastoji od brojnih zakonskih i podzakonskih akata, a naročito:

Zakonodavni okvir kojim je predmetna materija regulisana obuhvata sljedeće propise:

- Zakon o spoljnoj trgovini oružjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene („Službeni list Crne Gore“ broj 80/08);
- Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem i vojnom opremom („Službeni list Crne Gore“, broj 40/16)
- Zakon o kontroli izvoza robe dvostruke namjene („Službeni list Crne Gore“, broj 30/12); Zakon o hemikalijama („Službeni list Crne Gore“, broj 18/12);
- Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama („Službeni list Crne Gore“, broj 3/15)
- Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti („Službeni list Crne Gore“, br.56/09, 58/09);
- Krivični zakonik Crne Gore (Službeni list RCG", br. 70/2003, 13/2004, 47/2006 i "Službeno list CG", br. 40/2008, 25/2010, 32/2011, 40/2013, 64/11, 40/13, 56/13, 42/15);
- Carinski zakon ("Sl.list RCG", br. 07/02, 38/02, 72/02, 21/03, 31/03, 29/05, 66/06 i "Sl.list CG", br. 21/08 i 62/13);
- Zakon o oružju ("Službeni list CG" br. 10/15);
- Zakon o prevozu opasnih materija ("Službeni list Crne Gore", broj 33/14);
- Zakon o graničnoj kontroli ("Službeni list Crne Gore", broj 72/09 i 39/13);
- Zakon o eksplozivnim materijama ("Službeni list Crne Gore", br. 49/08, 58/08 i 31/14);
- Zakon o spoljnoj trgovini ("Službeni list Crne Gore", br. 28/04, 37/07, 57/14);
- Zakon o zaštiti i spašavanju ("Službeni list CG", br. 13/07 i 32/11);
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list RCG", br. 32/2005 i "Službeni list CG", br. 14/2010 i 30/2012),
- Zakon o uzimanju i korišćenju bioloških uzoraka („Sl.list CG“, br. 14/2010),
- Zakon o zaštiti genetičkih podataka („Sl.list CG“, br. 25/2010).

4. CILJEVI STRATEGIJE

Globalni ciljevi u borbi protiv širenja oružja za masovno uništenje obuhvataju tri ključne oblasti: sprečavanje da lica, entiteti i države dođu u nelegalan posjed oružja za masovno uništenje, sprečavanje korišćenja oružja za masovno uništenje od strane kriminalnih i terorističkih lica i entiteta i autoritarnih režima kao i otklanjanje i umanjenje rizika u slučaju eventualne upotrebe oružja za masovno uništenje. Da bi ovi ciljevi bili ostvareni, države na nacionalnom nivou moraju kreirati adekvatne bezbjednosne uslove i aktivno učestvovati u ostvarivanju međunarodne saradnje u ovoj oblasti. Uspješna implementacija Strategije podrazumijeva inkorporiranje predviđenih ciljeva i mjera za njenu realizaciju u ostale strateške i planske dokumente i procedure donošenja nacionalnih politika u bezbjednosnom sektoru.

Opšti cilj strategije je **sprečavanje da Crna Gora učestvuje u proliferaciji oružja za masovno uništenje.**

Strateško opredjeljenje Crne Gore jeste da pruža doprinos stabilnosti i svjetskom miru iskazivanjem međunarodne solidarnosti, aktivnim učešćem u borbi protiv terorizma i neproliferacije oružja za masovno uništenje, razminiranju, humanitarnim i mirovnim operacijama, što je definisano Strategijom nacionalne bezbjednosti i Strategijom odbrane Crne Gore. Crna Gora sprovodi aktivnosti i mjere kako bi pravovremeno ispunila obaveze koje proizilaze iz relevantnih međunarodnih ugovora kojima se zabranjuje OMU i izgrađuje nacionalni zakonodavni okvir i administrativne kapacitete.

U cilju koordinacije aktivnosti na ostvarenju ovako definisanog opšteg cilja, Vlada Crne Gore će osnovati Nacionalno koordinaciono tijelo za neproliferaciju oružja za masovno uništenje, koje će biti zaduženo za praćenje implementacije Strategije. U cilju racionalizacije i adekvatnog korišćenja raspoloživih kapaciteta i resursa, navedeno tijelo će biti zaduženo za implementaciju i praćenje dinamike sprovođenja 1540 akcionog plana, HBRN akcionog plana, kao i koordinaciju aktivnosti koje proizilaze iz relevantnih rezolucija i sporazuma posvećenih kontroli i ograničavanju proizvodnje i upotrebe hemijskog, biološkog i nuklearnog naoružanja. Nacionalno koordinaciono tijelo za neproliferaciju oružja za masovno uništenje će takođe koordinirati izradu Akcionog plana za implementaciju Strategije.

Nacionalno koordinaciono tijelo koordiniraće Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija i sačinjavaće ga još predstavnici sljedećih institucija: Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprava policije, Ministarstva ekonomije, Ministarstva pravde, Ministarstva zdravlja, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo finansija- Uprava carina, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstva nauke, Ministarstva prosvjete, Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Uprava za inspekcijske poslove, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Agencija za zaštitu životne sredine. Uloga institucija u implementaciji Strategije je u načelu definisana akcionim planom za 1540 i HBRN akcionim planom i biće dodatno razrađena Akcionim planom za implementaciju Strategije.

Opšti cilj strategije biće ostvaren kroz realizaciju sljedećih pojedinačnih ciljeva:

CILJ 1: Onemogućavanje nelegalnog razvoja, nabavke, izrade, prometa i upotrebe oružja za masovno uništenje, robe i tehnologije dvostruke namjene

Crna Gora ne posjeduje i ne planira razvoj bilo koje vrste oružja za masovno uništenje, niti nuklearnih postrojenja radi upotrebe nuklearne energije. Ipak, da bi adekvatno odgovorila prijetnjama od nelegalnog razvoja, nabavke, izrade, prometa i upotrebe oružja za masovno uništenje neophodno je unaprijediti nacionalni sistem kontrole i bezbjednosti oružja, materijala i komponenti koje mogu biti zloupotrebjene u ove svrhe.

Ostvarenje ovog cilja podrazumijeva čitav niz mjera za realizaciju:

- unapređenje sistema kontrole spoljne trgovine naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene, i usklađivanje sa svim međunarodnim standardima u ovoj oblasti;
- bezbjedno upravljanje skladištima i svim drugim objektima u kojima se nalazi roba i tehnologija dvostruke namjene;
- podizanje nivoa transparentnosti u ovoj oblasti;
- unapređenje sistema granične kontrole i bezbjednosti granica uopšte;
- razvijanje nacionalnog sistema odgovora na sajber kriminal povezan sa oružjem za masovno uništenje.
- jačanje kapaciteta organa nadležnih za zaustavljanje tranzita i korišćenja identifikovanih materijala koji mogu biti iskorišteni za razvoj i upotrebu oružja za masovno uništenje;

CILJ 2: Jačanje prevencije na nacionalnom nivou i obezbjeđivanje uslova za ostvarivanje najvišeg mogućeg nivoa efikasnosti nacionalnog modela Crne Gore u sprečavanju širenja oružja za masovno uništenje;

Prevencija podrazumijeva jednu od ključnih oblasti u sprečavanju širenja oružja za masovno uništenje, budući da je neophodno kreirati neophodne uslove da lica/entiteti/države ne dođu u nelegalan posjed ove vrste naoružanja. Jačanje nacionalnih kapaciteta za ispunjavanje međunarodnih obaveza će stoga u ovom dijelu ostati u fokusu pažnje svih institucija nadležnih za implementaciju Strategije.

Mjere za realizaciju:

- analiza i identifikovanje potencijalnih rizika i prijetnji od oružja za masovno uništenje;
- sprovođenje zakona i propisa te dalje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa standardima UN, EU i NATO;
- osnaživanje kapaciteta za prikupljanje i razmjenu obavještajnih informacija neophodnih za otkrivanje, identifikovanje i nadziranje prijetnji uzrokovanih oružjem za masovno uništenje, i robe dvostruke namjene;

- određivanje zadataka za aktere uključene u implementaciji u odnosu na Strategiju, te zaključivanje i ažuriranje memoranduma o razumijevanju i drugih odgovarajućih dokumenata između relevantnih aktera na nacionalnom nivou;
- zaštita kritične nacionalne infrastrukture i stanovništva od rizika izazvanih oružjem za masovno uništenje;
- podizanje svijesti javnosti o neophodnosti suzbijanja oružja za masovno uništenje;
- informisanje i uključivanje privrede, akademske zajednice, nevladinog sektora i šire zainteresovane javnosti;
-

CILJ 3: Spremnost za brz i efikasan odgovor na moguću krizu izazvanu oružjem za masovno uništenje kroz stvaranje uslova za stalno poboljšanje nacionalnog sistema sprečavanja širenja oružja za masovno uništenje;

Blagovremeno otkrivanje podrazumijeva skup mjera i aktivnosti usmjerenih na identifikaciju potencijalnih rizika i prijetnji izazvanih oružjem za masovno uništenje. Unapređenje sistema sigurnosti i bezbjednosti uopšte je preduslov za uspješnu realizaciju Strategije. Imajući u vidu da prijetnje koje mogu biti izazvane oružjem za masovno uništenje zahtijevaju hitnu reakciju, neophodno je raditi na adekvatnoj pripremljenosti svih raspoloživih nacionalnih kapaciteta.

Mjere za realizaciju:

- poboljšanje koordinacije postojećih kapaciteta za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje;
- dalje jačanje kapaciteta nadležnih organa državne uprave, u cilju unapređenja sistema prepoznavanja i kriznog upravljanja;
- unapređivanje mehanizma za procjenu rizika;
- identifikovanje i procesuiranje aktivnosti i počinilaca akata povezanih sa širenjem oružja za masovno uništenje;
- brz i efikasan odgovor, sanacija štete i mjere oporavka, u slučaju krize izazvane oružjem za masovno uništenje;
- kreiranje tijela za koordinaciju aktivnosti nadležnih državnih organa u slučaju pojavljivanja konkretne prijetnje oružjem za masovno uništenje.

CILJ 4: Pružanje daljeg aktivnog doprinosa naporima međunarodne zajednice u suzbijanju širenja oružja za masovno uništenje

Crna Gora aktivno učestvuje u naporima međunarodne zajednice usmjerenim ka sprečavanju širenja oružja za masovno uništenje i povezanih aktivnosti. Članica je gotovo svih relevantnih međunarodnih ugovora u ovoj oblasti, i u okvirima svojih mogućnosti pruža doprinos ostvarivanju međunarodne saradnje. Ipak, postoji prostor za dalje unapređenje aktivnosti u ovoj

oblasti, između ostalog i kroz kreiranje uslova za pristupanje preostalim multilateralnim aranžmanima i inicijativama.

Mjere za realizaciju ovog cilja su:

- jačanje međunarodne saradnje u sprečavanju širenja oružja za masovno uništenje;
- pristupanje novim, i dalje unapređenje implementacije međunarodnih ugovora i konvencija čija je Crna Gora već članica;
- stvaranje uslova za pristupanje Crne Gore multilateralnim režimima za kontrolu strateških roba;
- snaženje regionalne bezbjednosne saradnje fokusirane na otklanjanje prijetnji izazvanih oružjem za masovno uništenje;
- implementacija međunarodnih restriktivnih mjera;
- učešće u aktivnostima međunarodnih organizacija i inicijativa u oblasti sprečavanja širenja oružja za masovno uništenje.

6. NADLEŽNI ORGANI ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE:

U cilju adekvatne implementacije Strategije, nadležni organi i institucije Crne Gore će, na osnovu principa efikasnosti, transparentnosti i profesionalizma, u saradnji sa svim zainteresovanim stranama, a shodno međunarodnim obavezama, preduzimati odgovarajuće mjere i radnje za implementaciju svih aspekata neprolifracije oružja za masovno uništenje.

Ključni nadležni organi za implementaciju su:

- Vlada Crne Gore,
- Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore;
- Ministarstvo odbrane;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova- Uprava policije;
- Ministarstvo ekonomije;
- Ministarstvo pravde;
- Ministarstvo zdravlja;
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva;
- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja;
- Ministarstvo finansija - Uprava carina;
- Ministarstvo održivog razvoja i turizma;
- Ministarstvo nauke;
- Ministarstvo prosvjete;
- Agencija za nacionalnu bezbjednost,
- Agencija za zaštitu životne sredine
- Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- Uprava za inspeksijske poslove.

ORGANIZACIJA PROCESA PRAĆENJA I EVALUACIJE IMPLEMENTACIJE STRATEGIJE

Stepen uspješnosti implementacije Strategije za neproliferaciju oružja za masovno uništenje ocjenjivaće se stalnim praćenjem implementacije zadatih mjera i ostvarenja projektovanih ciljeva, kroz periodičnu evaluaciju postignutih rezultata. Praćenje i evaluacija realizacije će se sprovoditi putem godišnjih izvještaja koje će Vladi Crne Gore podnositi Nacionalno koordinaciono tijelo za neproliferaciju oružja za masovno uništenje, u saradnji sa drugim nadležnim ministarstvima i institucijama. Po potrebi, navedeni izvještaj se može dostaviti relevantnim međunarodnim organizacijama.

Kako bi se proces implementacije mogao pratiti, definisani su sljedeći ključni pokazatelji uspješnosti:

- realizacija i praćenje konkretnih ciljeva i mjera predviđenih Strategijom;
- blagovremeno ispunjenje mjera iz akcionog plana za implementaciju Strategije, 1540 akcionog plana i HBRN akcionog plana;
- ispunjenje međunarodnih obaveza u ovoj oblasti;
- identifikovanje potreba za vršenjem obuke o ključnim oblastima strategije, i realizacija takvih obuka;
- održavanje međuresornih, odnosno nacionalnih i međunarodnih sastanaka u cilju realizacije i praćenja ostvarenja mjera.